

رویکردی تحلیلی به ترجمه در پرتو انعکاس ایدئولوژی مترجم

مأده اکبر کرکاسی

دانش آموخته کارشناسی ارشد مترجمی عربی دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده

ایدئولوژی مجموع باورها، ارزش‌ها و عقایدی است که فرد به آن‌ها اعتقاد دارد و شخصیت وی را شکل می‌دهند. مترجم نیز همچون دیگر افراد جامعه‌ی انسانی از ایدئولوژی مخصوص به خود برخوردار است که این ایدئولوژی، در ترجمه نمود و انعکاس می‌یابد. مترجم همواره با توجه به ایدئولوژی خاص خود، دست به ترجمه می‌زند و از آن جا که ایدئولوژی افراد مختلف با هم متفاوت است، ایدئولوژی مترجم و مؤلف نیز با یکدیگر متفاوت خواهد بود. مترجم تنها به انتقال صرف متن از زبان مبدأ به مقصد نمی‌پردازد بلکه فراتر از آن، ایدئولوژی خاص خود را نیز با ترجمه همراه می‌سازد و ممکن است متنی موافق یا مخالف با ایدئولوژی مؤلف، به مخاطبان جدید در جامعه‌ی زبانی مقصد ارائه کند. در این مقاله نگارنده بر آن است با توجه به نقش مهم ایدئولوژی در ارائه‌ی ترجمه و دخل و تصرفاتی که به واسطه‌ی ایدئولوژی مترجم در متن مبدأ صورت می‌گیرد، با بهره‌گیری از روش توصیفی-تحلیلی به تحلیل تأثیر ایدئولوژی بر جریان ترجمه بپردازد. در پایان بر مبنای یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که فرهنگ، عقاید دینی، بینش سیاسی و شخصیت چهار مؤلفه‌ی اساسی ایدئولوژی‌اند که هر یک به نحوی بر نظام فکری مترجم تأثیر می‌گذارند و سبب شکل‌گیری ایدئولوژی خاص وی می‌شوند. همچنین مشخص شد به دلیل آن که ایدئولوژی با هویت مترجم گره خورده است، انفکاک آن از مترجم و ترجمه غیر ممکن است و در پس تمامی انتخاب‌هایی که مترجم انجام می‌دهد، ایدئولوژی خاصی نهفته است. بر این اساس دیگر نمی‌توان ترجمه را تنها برگردان صرف واژگان و ساختار نحوی از زبانی به زبان دیگر دانست بلکه باید آن را فعالیتی ایدئولوژیک دانست.

واژگان کلیدی: ایدئولوژی، مترجم، ترجمه.